

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijsko deželo 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Dr. Verstovšek ali Kac.

V volilnem okraju Marenberg, Slovenji gradec, Šoštanj, Gornjigrad je dobil zadnje dni volilni boj nove oblike. Liberalci so uvideli, da pod svojo lastno firmo „Narodna stranka“ nimajo prav nobenega zupanja več, da pod tem napisom ne bi nihče več prišel k njim, zato so se poprijeli svojega starega orožja, namreč sleparstva. Sedaj se imenuje liberalna stranka naenkrat zopet stranka „neodvisnih kmetov“, in njihov kandidat je kandidat „neodvisnih kmetov“.

Ali je liberalna stranka zares stranka neodvisnih kmetov? V njenem taboru se zbirajo liberalni učitelji, liberalni uradniki, liberalni dohtarji ter le isti obžalovanja vredni, a hvala Bogu redki posestniki, ki so na kak koli način odlišni od imenovanih treh stanov, ali pa ki so iz osebnega sovraštva in nasprotstva proti kakemu uplivnejšemu pristašu Kmečke zveze stopili v tabor liberalcev. Kolikor je kmetov v liberalni stranki, so vsi v stranki brez upliva, in se morajo hote ali nehoti uklanjati ukazom advokatov iz Celja. Pristoja jim torej vsak pridevek boljše, kakor naziv: neodvisni kmetje.

Ali je Kac kandidat neodvisnih kmetov? Tudi na to vprašanje je odgovor jasn. Vsakdo ve, da so celjski liberalci in liberalni učitelji imeli najprej posvetovanje v Velenju, ali sploh nastopijo z lastnim kandidatom ali ne. Kmetov ni bilo zraven, niti odvisnih, niti neodvisnih. Liberalni generali in podgenerali so sklenili postaviti kandidata, in sicer so si želeli najbolj uradnika Vaupota. Ker pa se je zdelo temu grozdje vendar prekislo, bili so celjski liberalci — ti čudni-neodvisni kmetje! — v največji zadregi, in se v nedeljo neposredno pred glasovanjem so si iz Celja ven z brzozavi iskali kandidata neodvisnih kmetov. Toda vsi so odpovedali. Ostal jim je najbolj nezmožen, šmartinski bogataš Kac, kojega se je že prijel priimek Malobesedni, ker namreč ne zna govoriti.

Kac je sin veletrgovca, in vsled tega po svojem rojstvu že ni to, kar se pravi kmečki. Njegovo mišljenje je obrnjeno na trgovino. Oral in kosil ni nikdar, na njegovih rokah še ni bilo žulja. Zato pa se nam zdi tudi neokusno, če ga sedaj slavijo liberalci naenkrat kot kmeta, ki pozna njegove želje. Dr. Verstovšek kot rojak šoštanjskega okraja se je moral z vsem naporom pririti do mesta, katero sedaj zavzema in zato tudi mnogo bolj pozna resnost življenja, kakor Kac Malobesedni, ki je vzrastel v razkošju in bogastvu.

Kac kandidira na programu celjskih liberalnih kandidatov in liberalnih učiteljev, dr. Verstovšek na programu Kmečke zveze. Kac je pri stranki mestnih škrijcev, dr. Verstovšek pri kmečki stranki. Kac še nima pokazati na nobeno delo v korist ljudstva, dr. Verstovšek pa se lahko ponaša, da je že v kratki dobi svojega deželnega poslanstva storil veliko za kmečko prebivalstvo in se že tudi prej trudil za organizacijo vseh slojev našega slovenskega ljudstva na Sp. Štajerskem. Kac ne zna govoriti, in vendar je govorniški dar prvi pogoj za sposobnost poslančevanja, dr. Verstovšek pa je znan kot dober in spreten govornik.

Če vse to mirno in trezno pomislijo volilci, jim ne bo težko voliti med dr. Verstovškom in Kacem. Ako hočejo še bolj nesposobnega poslanca, kot so ga imeli dosedaj, bodo volili Kaca. Ako hočejo poslanca, kojemu lahko brez skrbi izročijo zastopstvo svojih koristi in želj, potem bodo volili dr. Verstovška. Slovenska kmečka zveza priporoča dr. Verstovška, ker ve, da bo zastopal kmečko ljudstvo, dočim bi bil Kac le privesek celjskih odvetnikov.

Državni zbor.

V državnem zboru se je začela razprava o proračunu. Med tem pa se vršijo pogajanja zaradi italijanskega vseučilišča. Slovenci ne pripustijo, da bi se ustanovilo to vseučilišče na kakem mestu na slovenski zemlji, recimo v Trstu ali Gorici, mnogo nemških poslancev pa seveda noče dovoliti, da bi se ustanovilo na Dunaju ali kakem drugem nemškem mestu. Italijanski poslanci pa pretijo, da ne bodo vsaj v tretjem čitanju glasovali za proračun, ako se jim do tega glasovanja vseučiliščno vprašanje ugodno ne uredi. Ker pa brez Italijanov vlada nima več večine v zbornici, zato je seveda v največjih škripcih, in nihče danes ne more povedati, kako se bodo te zamotane razmere razvile.

Poslanec dr. Korošec je stavil nujni predlog za po toči poškodovane v rogaškem okraju ter zahteval zdatno podporo.

Poslanec Roškari je vložil nujni predlog za odpis davka in delitev podpor nujno potrebnim, od toče hudo prizadetim v mariborskem okraju.

Poslanca dr. Benkovič in Pišek sta vložila nujne predloge za izdatno podporo in odpis davka posestnikom in najemnikom, ki so bili letos poškodovani.

Duhovnik, kakor grofica, nista najmanj slutila tega, kar se je godilo v dvorani. Iznenaden vzklíkne zamolklo duhovnik. Našel je kapljo krvi, ki je bila na dečkovi obleki.

„Kri“, je zadržtel... „kri.“
„Kri?!“ vzklíkne grofica. „O Bog, potem so u bogo dete prebodli!“

S trepetajočima rokama odpne detetu robačo na prsah in zagleda rano. Žalostna mati se vrže na kolena, in zakrije lice z rokama.

„Ubogo moje dete,“ jeclja pridušeno. „Razboj niki so ga zabodli uprav v srce.“

In plakala je uboga mati.

Duhovnik je molčal. Ni hotel motiti matere s tolažljivimi besedami. Le njegov pogled se je uprl v nebo, in njegove sklenjene roke so pravile, da prosí Vsemogočnega, naj pošlje žarek utehe v srce nesrečne grofice.

In res. Kakor bi boleštni krik matere vzbudil ranjenega, odpre otrok počasi težke trepalnice, in zašepeta:

„Mati.“
Kakor bi jo prešinil blisk, privije grofica otroka k sebi.

„Živ je,“ zakliče radostno. „Klical me je, on me vidi! Hvala ti, veliki Bog!“

Duhovnik ni mogel spregovoriti od radosti. Ali ranjenec še ni rešen. Zamolklo hropenje se sliši iz prs, in s trudnim glasom zašepeta:

„Oh, kako to boli! Jaz umiram.“

„Ne, ne,“ vzdihuje grofica. „Ti ne smeš umreti, ti ne smeš pustiti svoje matere!“

Začne ga gledati z materinsko nežnostjo. Ali iz

vani po toči v občinah Sromlje, Blanca, Zabu-kovje, St. Pavel pri Preboldu, Griže, Zalecin Petrovče.

Politični ogled.

— **Deželni zbor bosenski.** Cesar je imenoval Ali Beg Firdusa (Mohamedanec) za predsednika, Vojislava Sola (Srb) in Nikola Mandića (Hrvat) pa za podpredsednika bosensko-hercegovskega deželnega zbora.

— **Ogrske volitve.** Volitve na Ogrskem so dovršene v vseh 413 volilnih okrajih. Narodna delavna (vladna) stranka je dobila 248 mandatov, Košutova stranka 47, Justhova 37, ljudska 13, Rumuni 5, Slovaki 3, izven strank 67, krščanski socijalec 1, potrebnih je 21 ožjih volitev. Košutova stranka izgubi 59, dobi 10, Justhova stranka izgubi 109, dobi 10, ljudska stranka izgubi 22, dobi 4 mandate. — O tem, kako se je volilo, dohajajo vedno lepša poročila. V Zagorski vasi se je volilem in občini naznanilo, da jim iz državnih sredstev grade novo šolo in cerkev, če volijo vladno, ako pa tega ne store, bodo izjavili, da je cerkev za nič in bo morala občina sama zgraditi novo cerkev in šolo. Tiste, ki se še niso uklonili, so pa 2 dni napajali z vinom in jih do nezvesti pijane z orožniki pripeljali na volišče. V alvinškem volilnem okraju so vladni agitatorji z zvijačo porazili rumunskega kandidata Maniua, ki je imel zagotovljeno večino. Ker ni šlo drugače, so pa priglasili za kandidata budimpeštanskega lekarnarja Maniua, ne da bi bili volilci to znali. Ko so volili rumunski kmetje, so vprašali pri komisiji, katerega Maniua volijo. Večina seveda ni znala kandidatovega imena in stanovanja, vse te glasove so razveljavili in brez truda je zmagal vladni Maniua.

Mala politična naznanila.

Dne 10. junija: V Carigradu hodi policija od hiše do hiše, da bi napravila popis Grkov. Zdi se, da bodo Grki izgnani iz Carigrada, ko bi se vprašanje Krete le preveč poostriilo. — V Belgradu se veliko govori o tem, da kralj Peter, ki se je vladanja naveličal, odstopi. Jeseni se baje skliče velika skupščina, da se odloči o prestolonasledstvu. — Iz Mehike se poroča, da so tam vsled indijanske vstaje umori in ropi na dnevnem redu. Število mrtvecev znaša že 300.

njenega obraza izgine na mah vsa iskrica nade, katera je ravnokar vzplamtela. Oči njenega deteta so postale steklene, in bela žena je že opravljala svoje delo.

„Mati,“ zašepeta končno usta mladega junaka. „mati, jaz grem sedaj k svojemu Odrašeniku, katerega sem pred eno uro prejel. Odidem rad, ker sem branil sliko Marijino oskrunjenja, in s svojim življenjem odkupil življenje našega dobrega gospoda župnika.“

Dragi Odrašenik me bo že za to poplačal.

Onemogel vtihne. Ali ko zapazi, da so se oči matere in župnika uprle v njega, kakor bi želele vprašati, kaj se je zgodilo, reče za trenotek pretrgano:

„Prevrtniki... slika, za katero se je nahajal... duhovni oče... jaz sem stopil pred njo... jo varoval...“

Sedaj je postalo jasno obema. Duhovnik zaplaka od ginjenosti in hvaležnosti. Zamogel je le jecljati:

„Moj sin... moj vredni, junaški sin!“

Dete se je nasmehnilo in dalo obe roki, desno materi, levo župniku. Župnik jame moliti molitev za umirajoče.

„O Gospod, prejmi milostljivo dušo tega čistega in plemenitega deteta; povrni mu, kar je storil. Usliši me, oh usliši.“

„Usliši me — oh usliši... me,“ so se pregibale ustnice deteta. „In ti, draga mati Marija... pomagaj mi... v uri smrti moje!“

Še enkrat stisne na rahlo roke materi in župniku, zgane dvakrat, trikrat s trepalnicami, in mladi junak je dokončal svojo pot.

PODLISTEK.

Mladi junak.

(Povest iz žalestnih dni francoske revolucije. Iz hrvatskega — g—).

(Konec.)

„Mladi grof je mrtev,“ začno šepetati. „Usmrtil ga je naš drug.“

In čudovito! Nobeden od teh krvoločnih zveri v človeški podobi ni imel več volje, poiskati duhovnika. Že pogled tega bednega, umorjenega dečka, kojega nežno telo se je zgrudilo na tla, jim vzame ves pogum in žejo po krvi. Drug za drugim pobegnejo iz dvorane.

Kmalu so izginili iz vida.

Mladega grofa so našli domači nepremično ležečega pred veliko Marijino sliko. Mali junak, ki je obvaroval sliko Marijino oskrumbe, ki je za svojega župnika žrtvoval svoje lastno življenje, je ležal sedaj nezavesten. Grofica, njegova mati, se je nagnila čezenj in tožno ihtela. Rešeni duhovnik je stal, globoko ganjen, pred svojim mladim prijateljem in rešenikom ter poskušal, da se mu vrne življenje.

„Ubili so ga!“ je vzdihovala mati. „O mojem dete, moj edini sinček!“

„Ne plakajte, milostiva gospa,“ jo tolaži duhovnik. „Se ni vse izgubljeno. Telo grofa je še toplo, kakor bi bilo živo. Prevladala ga je nezavest, a smrt še ni nastopila.“

„O moje dete, moje dete!“

To so bile edine besede, katere je mogla spregovoriti nesrečna mati.